

שיעור מספר 3 8 - 14 אוקטובר

"החינם ירא איוב אלוהים?"

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: איוב 1, 2; 1 קורינתים 4: 9, בראשית 8-1: 3, פיליפים 13-11: 4, מתי 11-1: 4, פיליפים 8-5: 2.

פסוק לשינון: "ויאמר אליה כדבר אחת הנבלות תדברי גם את הטוב נקבל מאת האלהים ואת הרע לא נקבל בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו" איוב 2: 10

ספר איוב פותח בפנינו מימד אחר של מציאות. הוא מאפשר לנו להציץ לתוך העימות הגדול בין ישוע לבין השטן. ובכך הוא מספק לנו מן תבנית או מעטפת העוזרת לנו להבין טוב יותר את עולמינו, שלעיתים קרובות מתסכל, מבלבל ואפילו מפחיד אותנו בהשלכותיו. אולם, ספר איוב גם מראה כי העימות הגדול הוא אינו רק מאבק של מישוהו אחר, שאין לנו כל קשר אליו. למרבה הצער, זה לא המצב: "על זאת שמחו שמים ושוכניהם. אוי לארץ ולים, כי ירד אליכם השטן בחמה גדולה, בידעו כי קצרה עתו" (התגלות 12: 12). השטן ירד למטה אל אדמתינו, ואנו יודעים כי זעמו הוא אכן גדול. מי מאיתנו לא חש זעם זה על בשרינו? השבוע נמשיך להעמיק בשני הפרקים הראשונים של ספר איוב, כאשר ננסה להבין טוב יותר כיצד אנו משתלבים בעימות הגדול הזה אשר מתפתח הלאה.

משרת האלוהים, איוב

קראו איוב פרק 1. התמקדו בהאשמותיו של השטן נגד איוב. מה אומר השטן? מה משתמע מתוך התקפותיו? את מי הוא באמת מנסה לתקוף?

"הלא את (אתה) שכתב בעדו ובעד ביתו ובעד כל אשר לו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרוץ בארץ" (איוב 1: 10). בתחילתו של ספר איוב מתוארים לא רק צדקתו של איוב והאופי הטוב שלו, אלא גם ברכותיו החומריות וביתו הפורה. הדברים האלה הפכו את איוב למוערץ בקרב בני זמנו "גדול מכל בני קדם" (איוב 1: 3). בנוסף השטן מעלה טענה בפני אלהים כי איוב משרת אותך רק בגלל כל אותם הדברים שהעניק לו.

אז על מה מרמזים דבריו של השטן שבמידה ואלוהים יקח את כל הברכות האלה מאיוב, איוב "על פניך בקרבך" (יקללך – תיקון סופרים) (איוב 1: 11)? התקיפה האמיתית היא כנגד הקב"ה בכבודו ובעצמו. (בעצם זה מהות העימות הגדול כולו). אילו אלוהים היה כל כך נפלא, כל כך טוב, אזי איוב היה מציית, עובד ויראה אלוהים מתוך אהבה והערכה בלבד. אחרי הכל, מי לא היה אוהב אלוהים שעשה כל כך הרבה עבורו? במובן מסוים, השטן טוען כי אלוהים שיחד את איוב ולכן הוא נאמן לו. לפיכך, לטענתו, איוב שירת את אלוהים לא מתוך אהבה, אלא מתוך מניעים אנוכיים בלבד.

תזכרו בכמה מן המנהיגים הפוליטיים אשר היו שנואים ביותר שהיו להם מקורבים נאמנים עד המוות כי המנהיג הוא היה טוב כלפיהם. למעשה, אם אלוהים באמת היה טוב, אוהב, ודואג, כפי שהוא מצטייר בפנינו, אזי איוב עדיין היה משרת את האדון, גם אם היה מאבד את כל הדברים הטובים. עם זאת, השטן טוען כי איוב לא ישאר נאמן, והוא רומז שגם איוב לא לגמרי סומך על אלוהים וכי הוא נאמן רק בגלל מה שאלוהים נתן לו. כלומר, בסופו של דבר (על פי דבריו של השטן), נאמנותו של איוב תלויה בהרבה בשיקול האם העסקה שווה את הרווח.

מדוע אתם משרתים את האדון? אני מניח כי המניעים שלכם אינם מושלמים. במידה והייתם צריכים לחכות עד שהמניעים יהפכו למושלמים (במידה והם אינם כאלו), מה עלול לקרות לכם ולאמונתכם?

עור תחת עור: הקרב ממשיך

הקטע באיוב 3:1-2 מתחיל כמעט זהה לאיוב 8:1-6. השינוי הגדול הוא בחלק האחרון - איוב 3:2, בו אלוהים בכבודו ובעצמו מדבר על נאמנותו של איוב למרות האסונות שפקדו אותו. לכן, כשאנו מגיעים לקריאת פסוק איוב 3:2, נראה כאילו האשמותיו של השטן הוכחו כשקריות. איוב נשאר נאמן לה' ולא קילל אותו, כפי שטען השטן שיקרה.

קראו איוב 2. מה קורה בפסוקים הנ"ל? בנוסף תחשבו מהי המשמעות של "בני אלוהים" אשר מוזכרים גם באיוב פרק 1 וגם בפרק 2 אשר נוכחים בזמן הדו-שיח בין אלוהים לשטן?

הביטוי "עור לעור" הוא ניב, אשר מסבך פרשנים רבים. אם כי הרעיון הוא כזה: לתת למשהו לקרות לאיוב עצמו ולגרם לו להראות האם נאמנותו היא אמיתית. להרוס את גופו של איוב ואת בריאותו, ולראות מה יקרה.

וכל מה שקורה אינו מתרחש בחלל ריק. שני הצדדים של העימות הגדול מתראים במעין פגישה אישית בשמים, כפי שמתואר בספר איוב. השטן מבטא את האשמותיו "בפומבי"; כלומר, הוא עושה זאת בפני ישויות אחרות. רעיון זה משתלב באופן מושלם עם מה שאנחנו יודעים על העימות הגדול. הוא נפרש במרחבי היקום כולו. (ראה 1 קורינתים 9:4, דניאל 10:7, התגלות 9:7-12).

"אבל לתכנית הגאולה ישנה מטרה רחבה ועמוקה יותר מלבד הישועה של האדם. לא רק לשם כך הגיע המשיח אל אדמתנו; לא רק תושבי עולמינו הקטן היו צריכים לכבד את חוקי האלוהים כפי שהם ראויים להוקרה; כל זה היה בכדי להצדיק את דמותו של אלוהים בפני היקום... מעשה של ישוע - מותו למען ישועת האדם לא רק להפוך את השמים לנגישים לאדם, אלא גם הצדיק את אלוהים ואת בנו בפני היקום כולו בהתמודדותם עם המרד של השטן. אותו מעשה יבסס את הנצחיות של החוק האלוהי ויחשוף את טבעו ותוצאתו של החטא" (אלן ג'יי וייט, אבות האומה ונביאי ישראל, עמ' 69-68).

יהי שם ה' מבורך

אחרי ההתקפה הראשונה של שטן על איוב, אחרי החדשות שבישרו לו על כל האסונות שפקדו אותו, מהי תגובתו של איוב? (איוב 22-20:1). מה המשמעות של העובדה שאפילו בנסיבות טרגיות, איוב "לא חטא ולא נתן תפלה לאלהים"?

חופש הבחירה הוא נמצא במרכז שלטונו של אלוהים, אשר בטבעו הוא שלטון האהבה. אלוהים רוצה שנשרתו מתוך אהבה ולא מתוך זה שמכריחים אותנו לשרתו. "שטן רמז כי איוב שירת את אלוהים מתוך כוונות אנוכיות... הוא ניסה לשלול את האובדה שהמקור לאמונת אמת הוא אהבה והערכה מושכלת של אופיו של אלוהים, שהמשרתים האמיתיים אוהבים את האמונה בשל היותה אמונה ולא בשל הרווח, שהם משרתים את אלוהים, כי זהו הדבר נכון לעשות ולא רק בגלל שהשמיים עצמן מלאים בכבודו, ושהם אוהבים את אלוהים מפני שהוא ראוי לכל הכבוד ואהדה ולא בגלל שהוא מברך אותם" (The SDA Bible Commentary, vol. 3, p. 500).

בספר איוב, איוב מוכיח כי האשמותיו של שטן הן שקריות. אולם, למרות שאלוהים ידע הכל מראש, איוב יכל להתנהג גם אחרת. הוא יכל לחטוא, הוא יכל "לתת תפילה לאלוהים". איוב לא אולץ להתנהג בצורה שבה הוא התנהג. בהתחשב בנסיבות, נאמנותו האיתנה של איוב הייתה עדות מדהימה בפני בני אדם ומלאכים.

השוו בין מה שקורה לאיוב באיוב פרק 1 למה שקרה לאדם וחווה בבראשית 1-8:3. כיצד ההשוואה בין שני המקרים הופכת את חטאם לנורא כל כך?

אדם וחווה, ייצורים מושלמים ללא חטא השוהים בתוך גן עדן אמיתי, חטאו בגלל התקפתו של השטן; איוב, הנמצא בתוך כאב מוחלט, טרגדיה וחורבן, נשאר נאמן לאלוהים למרות ההתקפות של שטן. בשני המקרים, יש לנו דוגמה עוצמתית לסוגיות הגדולות שנמצאות על כף המאזניים בנושא הרצון החופשי.

כיצד תגובתו של איוב כאן משקפת לנו עד כמה התירוצים שלנו על החטא הם מגוחכים, זולים ומזויפים?

אשתו של איוב

ייתכן שזהו הזמן המתאים ביותר להזכיר קורבן נוסף בסיפורו של איוב: את אשתו. היא מופיעה רק בשני פסוקים בלבד: איוב 9:2, 10:2. לאחר מכן היא נעלמת מן הסיפור ומכלל ההיסטוריה. לא נאמר לנו שום דבר עליה בהמשך. אולם, בתהחשב בכל מה שקרה, מי יכול לתאר לעצמו את הצער והכאב שהאישה האומללה הזאת חוותה? הטרגדיה שלה, של ילדיה וכל שאר הקורבנות, אשר מתוארים הפרק הראשון מצביעים לנו על האוניברסליות של הסבל. כולנו מעורבים בעימות הגדול: אין מנוס.

השוו בין איוב 3:2 לאיוב 9:2. איזה משפט זהה נאמר ע"י אלוהים וע"י אשתו של איוב, ומהי החשיבות של הדרך בה הם משתמשים באותו המשפט?

זה לא צירוף מקרים שבשתי הפסוקים מופיע אותו משפט לגבי ה"תמתו" של איוב. אותה המילה מופיעה באיוב 1:1 ואיוב 1:8 בתיאור צדקתו של איוב. השורש "תם" מרמז לנו גם על שלמות ועל "מלאות".

כל כך עצוב שאשתו של איוב היא זאת שמאתגרת אותו באותה הנקודה שבה אלוהים משבח את איוב. ברוב צערה ואבלה היא דוחפת את איוב לעשות בדיוק את מה שאלוהים טען שאיוב לא יעשה. למרות שאנחנו בטח לא יכולים לשפוט אותה, איזה שיעור חשוב אנו לומדים ממנה בכדי להיות זהירים ולא להפוך לאבן נגף עבור משהו אחר (ראה לוקס 2:17).

קראו איוב 10:2. איזה עדות עוצמתית של איוב מתוארת כאן? ראו גם פיליפים 11-13:4.

איוב חושף בפנינו את את כנות אמונתו. הוא מתכוון לשרת את אלוהים גם בזמנים הטובים וגם בזמנים הרעים. אולם, מה שמפליא שהשטן נעלם בשלב זה מהסיפור ואינו מופיע עוד. ולמרות שהפסוק אינו מזכיר זאת, אנו יכולים לתאר לעצמינו את אכזבתו וכעסו של שטן לתשבתו של איוב. אחרי הכל, תראו איך בקלות הוא הכניע את אדם וחווה ורבים אחרים. "אחינו המקטרג" (התגלות 10:12) נאלץ לחפש לעצמו משהו אחר להאשים.

כיצד אנו למדים להיות נאמנים לאלוהים גם בזמנים הטובים וגם בזמנים הרעים?

צייטנות עד מוות

באיוב 22: 1 כתוב: **”בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב וְלֹא נָתַן תְּפִלָּה לְאֱלֹהִים”** ובאיוב 2: 10 כתוב: **”בְּכָל זֹאת לֹא חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו”**. בשני המקרים, למרות ההתקפות, איוב נשאר נאמן לאלוהים. שני הפסוקים מדגישים את העובדה שאיוב לא חטא, לא במעשיו ולא בדבריו.

כמובן שהפסוקים הנ”ל אינם טוענים כי איוב לא היה אדם חוטא. הם לא יכולים, היות והמקרא מכריז כי כולנו חוטאים. **”אם נאמר שלא חטאנו, לכוזב שמנו אותנו ודברו אינו בנו.”** (1 יוחנן 1: 10). היותו של אדם ”תם וישר”, יראה אלוהים ומתרחק מן הרע (איוב 1: 1) אינו הופך אותו לחופשי מן החטא. כמו כל השאר איוב נולד כחוטא והיה זקוק למושיע.

אף על פי כן, למרות כל מה שעבר עליו, הוא נשאר נאמן לאלוהים. במובן הזה, איוב יכול להוות סוג של סמל או דוגמא לישוע (ראה שיעור 14), אשר בהמצאו בניסויים ופיתויים נוראים לא ויתר ולא חטא, ובכך הפריך את ההאשמותיו של השטן נגד האלוהים. כמובן, מה שישוע עשה זה היה הרבה יותר גדול, עצום, ומכריע מאשר מעשיו של איוב. אף על פי כן, ההקבלה היא בולטת.

קראו מתי 11-4: כיצד החוויה של איוב משקפת את מה שקרה כאן?

למרות הסביבה האיומה וגופו החלש מרוב רעב, ישוע באישיותו האנושית ”לבוש בֶּשֶׂר בְּדָמוֹת בֶּשֶׂר הַחָטָא” (רומים 3: 8), לא עשה את מה שהשטן רצה שיבצע, בדיוק כפי שאיוב התנהג. ובדומה לסיפורו של איוב, כמו שהשטן נעלם מו הבמה אחרי שאיוב עמד בניסיון, גם כאן אחרי הפיתוי האחרון שהוא מציע לישוע כתוב ש**”עָזַב אוֹתוֹ הַשָּׁטָן”** (מתי 11: 4, ראו גם יעקוב 7: 4).

עדיין, מה שניצב בפני ישוע בשממה היה רק התחלה. המבחן האמיתי שלו היה במעמד הצלב, וגם כאן, למרות כל מה שהושלך לעברו (דברים אפילו יותר גרועים ממה איוב התמודד עימם) ישוע נשאר נאמן, אפילו עד מוות.

קראו באגרת אל הפיליפים 8-2: איזה תקווה ה”צייטנות של ישוע עד המוות” מעניקה לנו, ומה היא אומרת לנו לגבי הדרך שבה אני אמורים לחיות בתגובה לצייטנותו?

נקודות למחשבה

כשאנו לומדים את ספר איוב וקוראים אותו בעברית (כפי שכתוב במקור- התנ"ך) אנו נתקלים בתופעה מעניינת. המילים של אשת איוב "בְּרַךְ אֱלֹהִים וּמָת" (איוב 8: 2) מתורגמים לשפות אחרות כ"קלל אלוהים ומת". אנו רואים את אותה התופעה גם באיוב 1: 5 "אוֹלֵי חָטָאוּ בְּנֵי וַבְּרַכּוּ אֱלֹהִים בְּלִבָּם" ובאיוב 1: 11: "וְאוֹלָם שָׁלַח נָא יְדָךְ וְנָע בְּכָל אֲשֶׁר לֹא אִם לֹא עַל פְּגִיד יִבְרָךְךָ". כאן נערך מה שמכנים אותו כ"תיקון סופרים", כאשר המילים עם שורש ק.ל.ל הוחלפו למילים עם שורש ב.ר.כ.. אנו פוגשים את שורש ב.ר.כ. בהרבה מקומות במקרא כולל בראשית 1: 22, בסיפור בריאת העולם כשאלוהים מברך את הבריאה או בתהילים 8: 66: "בְּרַכְנוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ". אילו עלינו היה להבין את המילה "ברך" כמשמעותה ולא להחליפה ב"קלל" בקריאתינו לא הייתה כל משמעות לפסוקים שלעיל. בתנ"ך ישנם פסוקים נוספים, אשר בהם ישנו תיקון סופרים, כגון במלכים א' 10: 21. אך מדוע הסופרים החליטו להשתמש בשורש ב.ר.כ. במקום ק.ל.ל? החוקרים מאמינים כי הרעיון לכתוב שמו של אלוהים יכול להיות מקלל פוגע ברגשות הדתיים של המחבר והקוראים. לכן משתמשים במילה "ברך", למרות שברור לנו כי הכוונה היא לקללה.

שאלות לדיון:

1. בזמני המשבר מדוע זה כל כך טבעי לאנשים לפקפק בקיומו של אלוהים או לשאול מה טבעו של אלוהים? בתוך המציאות הקשה של החיים בעולם החטא, עולם שבו העימות הגדול הוא מוחשי, מדוע עלינו תמיד לשמור על הרגשה של ממשות הצלב?
2. למרות שאנו יודעים את הרקע של ההתרחשות בסיפורו של איוב, לפי מיטב הבנתינו, איוב לא ידע זאת. כל מה שהוא ראה אלה היו האסונות שפקדו אותו. הוא לא ראה את התמונה הגדולה. מה זה אמור להגיד לנו על העובדה שלמרות הנסיונות אנו צריכים לזכור שיש תמונה גדולה יותר ממה שאנחנו רואים ומבינים? וכיצד אנו יכולים ללמוד להתעודד בעקבות ההבנה הזאת?